

Spørgsmål nr. 133 fra Folketingets Europaudvalg (alm. del):

”Ministeren bedes – i forlængelse af Europaudvalgets møde den 8. april 2011 – oversende et notat, der gennemgår de 6 parallelaftaler, som Danmark har indgået med EU grundet retsforholdet. Gennemgangen skal for hver parallelaftale indeholde følgende: beskrivelse af indhold, betydningen for dansk ret og hvor lang tid det har taget at lave parallelaftalen.”

Svar:

Siden Amsterdamtraktaten trådte i kraft den 1. maj 1999, er der i EU vedtaget en række retsakter, der er omfattet af det danske forbehold på området for retlige og indre anliggender, og som Danmark dermed ikke har haft mulighed for at deltage i vedtagelsen af. En eventuel dansk tilknytning til disse retsakter vil alene kunne ske ved mellemstatslige aftaler (parallelaftaler) mellem Danmark og EU om de enkelte retsakter.

På det civilretlige område samt på området for asyl- og indvandring anmodede Danmark i 2001 efter forudgående drøftelser i Folketingets Europaudvalg om at blive tilknyttet følgende seks retsakter på mellemstatsligt grundlag:

- Konkursforordningen (Rådets forordning (EF) nr. 1345/2000 af 29. maj 2000 om konkurs)
- Bruxelles II-forordningen (Rådets forordning (EF) nr. 1347/2000 af 29. maj 2000 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager samt i sager vedrørende forældremyndighed over ægtefællernes fælles børn)
- Forkyndelsesforordningen (Rådets forordning (EF) nr. 1348/2000 af 29. maj 2000 om forkyndelse i medlemsstaterne af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager)
- Bruxelles I-forordningen (Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område)
- Eurodac-forordningen (Rådets forordning (EF) nr. 2725/2000 af 11. december 2000 om oprettelse af ”Eurodac” til sammenligning af fingeraftryk med henblik på en effektiv anvendelse af Dublin-konventionen). For så vidt angår Eurodac-forordningen bemærkes, at der allerede på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 2. december 1999 blev givet udtryk for et ønske om fra dansk side at tilknytte sig forordningen på mellemstatsligt grundlag.
- Dublinregelsættet (Dublin-forordningen og aftale herom med Norge og Island – Rådets forordning (EF) nr. 343/2003 af 18. februar 2003 om fastsættelsen af kriterier og procedurer til afgørelse af, hvilken medlemsstat der er ansvarlig for behandlingen af en asylansøgning, der er indgivet af en tredjelandstatsborger i en af medlemsstaterne, og aftale mellem Det Europæiske Fællesskab og republikken Island og kongeriget Norge herom, vedtaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 15.-16. marts 2001).

Kommissionen tog stilling til den danske anmodning i april 2002. Kommissionen fandt, at parallelaftaler kun kan anvendes i undtagelsestilfælde og udgøre en overgangsordning samt kun kan accepteres, hvis Danmarks deltagelse fuldt ud er i Fællesskabets og dets borgeres interesse, og hvis de krav, der stilles til Danmark, er identiske med dem, der stilles til alle medlemsstaterne, således at det sikres, at bestemmelser med samme indhold gælder i Danmark og i de øvrige medlemsstater. Kommissionen lagde herved vægt på, at Danmark suverænt kan beslutte at give afkald på forbeholdet, såfremt man fra dansk side ønske at blive tilknyttet samarbejdet.

På den baggrund blev det fra Fællesskabets side besluttet at indlede forhandlinger om indgåelse af aftaler mellem Fællesskabet og Danmark vedrørende fire af de seks anmodede retsakter: Forkyndelsesforordningen, Bruxelles I-forordningen, Dublin-forordningen og Eurodac-forordningen, mens Danmarks anmodning ikke blev imødekommet for så vidt angår Konkursforordningen og Bruxelles II-forordningen.

Forhandling om parallelaftaler forudsætter for Unionens vedkommende, at Kommissionen stiller forslag herom, samt at Rådet giver Kommissionen mandat til at føre forhandlinger med Danmark. Rådet gav i 2003 Kommissionen bemyndigelse til at føre forhandlinger om en aftale med Danmark med henblik på at udvide bestemmelserne i Forkyndelsesforordningen, Bruxelles I-forordningen, Dublin-forordningen og Eurodac-forordningen til også at gælde for Danmark på mellemstatsligt grundlag. Parallelaftalen om Danmarks tilknytning til Dublin-regelsættet og Eurodac-forordningen blev undertegnet den 13. marts 2005, og EU traf efterfølgende afgørelse om endelig indgåelse af aftalen ved Rådets afgørelse nr. 188 af 21. februar 2006. De to parallelaftaler om Forkyndelsesforordningen og Bruxelles I-forordningen blev undertegnet den 19. marts 2005, og EU-siden traf efterfølgende afgørelse om endelig indgåelse af aftalerne ved Rådets afgørelser nr. 325 og 326 af 27. april 2006.

Parallelaftalen om Danmarks tilknytning til Dublin-regelsættet og Eurodac-forordningen blev gennemført i dansk ret ved lov nr. 323 af 18. maj 2005 og trådte efterfølgende i kraft pr. 1. april 2006.

Forkyndelsesforordningen blev gennemført i dansk ret ved lov nr. 1563 af 20. december 2006 om ændring af retsplejeloven (Gennemførelse af parallelaftale mellem Det Europæiske Fællesskab og Danmark om forkyndelse af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager). Bruxelles I-forordningen blev gennemført i dansk ret ved lov nr. 1563 af 20. december 2006 om Bruxelles I-forordningen m.v. De to parallelaftaler trådte herefter i kraft den 1. juli 2007.

Justitsministeriets område

Forkyndelsesforordningen

Forkyndelsesforordningen indeholder regler, der forbedrer og fremskynder fremsendelsen af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager mellem medlemsstaterne i forhold til de hidtil gældende regler i Haagerkonventionen af 15. november 1965 om forkyndelse i udlandet af retslige og udenretslige dokumenter i sager om civile eller kommercielle spørgsmål (Haagerforkyndelseskonventionen). Forordningen indeholder bl.a. regler om forkyndelse af dokumenter på tværs af grænserne. F.eks. er korrekt forkyndelse af stævningen eller andre dokumenter ofte nødvendig i retssager for at sikre, at modtageren er bekendt med kravet og kan varetage sine interesser i sagen. Korrekt forkyndelse kan efter omstændighederne også være en betingelse for, at dommen, hvis der er tale om en udeblivelsesdom, senere kan anerkendes og fuldbyrdes i en anden EU-medlemsstat.

Bruxelles I-forordningen

Bruxelles I-forordningen indeholder regler om civilretligt værneting i internationale retsforhold og om staternes pligt til at anerkende og fuldbyrde hinandens civilretlige retsafgørelser. Forordningen har overordnet til formål bl.a. at sikre muligheden for at gennemføre retssager på tværs af grænserne inden for EU og gennemtvinge retskrav mod borgere og virksomheder i andre lande, og forordningen er derfor af stor praktisk betydning for danske borgere og virksomheder.

Reglerne i forordningen svarer med visse ændringer til konvention af 27. september 1968 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, med senere ændringer (EF-domskonventionen), som er tiltrådt af de 15 "gamle" EU-medlemsstater, herunder Danmark. Bruxelles I-forordningen gennemførte en revision og modernisering af regelsættet i konventionen.

Bruxelles I-forordningen omfatter bl.a. afgørelser om underholdspligt. Forordningens bestemmelser herom blev ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 4/2009 af 18. december 2008 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og samarbejde vedrørende underholdspligt (underholdspligtforordningen). Gennem parallelaftalen om Bruxelles I-forordningen har Danmark tilsluttet sig bestemmelserne i underholdspligtforordningen, bortset fra bestemmelserne om lovvalg og administrativt samarbejde, jf. bekendtgørelse nr. 69 af 29. januar 2009 om gennemførelse af underholdspligtforordningen.

Justitsministeriet kan samtidig oplyse, at Kommissionen den 14. december 2010 fremsatte et forslag til revision af Bruxelles I-forordningen. Som følge af Danmarks forbehold vedrørende retlige og indre anliggender vil Danmark ikke deltage i en eventuel vedtagelse af forslaget til ændringer af Bruxelles I-forordningen. I medfør af parallelaftalen har Danmark imidlertid mulighed for at meddele Kommissionen, at Danmark vil gennemføre indholdet af eventuelle ændringer til forordningen i dansk ret. Hvis Danmark meddeler Kommissionen, at Danmark ikke ønsker at gennemføre indholdet af ændringerne, følger det af parallelaftalen, at aftalen skal betragtes som opsagt, hvilket vil

bevirke, at bestemmelserne i forordningen ikke længere vil gælde mellem Danmark og de øvrige medlemsstater.

Konkursforordningen

Konkursforordningen omhandler konkursbehandling mv. i tilfælde, hvor skyldnerens aktiver befinder sig i flere EU-medlemsstater. Forordningen indeholder således bestemmelser om kompetence, lovvalg og gensidig anerkendelse af retsafgørelser om konkurs, samtidig med at den bidrager til en koordinering af de foranstaltninger, der skal træffes i forbindelse med en insolvent skyldners aktiver.

Konsekvensen af, at konkursforordningen ikke gælder i Danmark er, at Danmark står uden for EU-samarbejdet om gensidig anerkendelse af konkurser. Bortset fra i forhold til Sverige og Finland, hvor den nordiske konkurskonvention finder anvendelse, betyder det, at spørgsmålet om virkningerne af en dansk konkurs i de øvrige EU-medlemsstater afgøres efter den pågældende stats egen lovgivning. Spørgsmålet om virkningerne i Danmark af en konkurs i en anden EU-medlemsstat, bortset fra Sverige og Finland, afgøres tilsvarende efter dansk ret.

Bruxelles II-forordningen

Bruxelles II-forordningen, som Danmark som nævnt anmodede om at blive tilknyttet, er blevet afløst af Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 (den nye Bruxelles II-forordning).

Den nye Bruxelles II-forordning finder navnlig anvendelse på sager om forældreansvar (forældremyndighed, barnets bopæl, samvær mv.) samt separation og skilsmisse. I relation til sådanne sager indeholder forordningen bl.a. regler om international kompetence og gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser fra andre EU-medlemsstater. Forordningen indeholder endvidere regler om samarbejde mellem centralmyndigheder om forældreansvar.

Konsekvensen af, at forordningen ikke gælder i Danmark, er navnlig, at Danmark står uden for EU-samarbejdet om gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser på de ovennævnte sagsområder, herunder samarbejdet mellem centralmyndigheder.

Gennem en række internationale konventioner, der er udarbejdet i regi af Europarådet eller Haagerkonferencen om International Privatret, samarbejder Danmark imidlertid med de øvrige EU-medlemsstater om en række af de sagsområder, der er omfattet af den nye Bruxelles II-forordning. I nordisk regi deltager Danmark ligeledes i et konventionssamarbejde med Sverige og Finland om disse sagsområder.

Sammenlignet med disse konventionssamarbejder indeholder forordningen imidlertid et mere intensivt samarbejde, der skal gøre det nemmere, hurtigere og sikrere at få anerkendt og fuldbyrdet en afgørelse om forældreansvar, separation eller skilsmisse i en anden EU-medlemsstat.

Uden for konventionssamarbejdet afgøres spørgsmål om anerkendelse og fuldbyrdelse af danske afgørelser om forældreansvar, separation eller skilsmisse i de øvrige EU-medlemsstater efter den pågældende stats egen lovgivning, og anerkendelse og fuldbyrdelse i Danmark af sådanne afgørelser truffet i en anden EU-medlemsstat afgøres efter dansk ret.

Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integrations område

Dublin-forordningen

Dublin-forordningen opstiller en række prioriterede kriterier for, hvilket EU-land der er ansvarligt for at behandle en asylansøgning, der bliver indgivet af en tredjelandstatsborger i en af medlemsstaterne. Disse kriterier bygger bl.a. på, om et EU-land har udstedt en opholdstilladelse eller et visum til den pågældende, tidligere indgivne asylansøgninger i et andet EU-land, familiemæssig tilknytning til et EU-land samt indrejse og ophold i et andet EU-land. Danmarks deltagelse i Dublin-samarbejdet betyder, at Danmark, såfremt betingelserne er opfyldt, kan returnere en asylansøger til et andet EU-land, der i medfør af Dublin-forordningen er ansvarligt for at behandle den pågældendes asylansøgning og omvendt. Danmark deltog tidligere i Dublin-konventionen, der gennem Dublin-forordningen blev overført til EU-retten.

Eurodac-forordningen

Eurodac-forordningen regulerer optagelse af asylansøgerees fingeraftryk samt udveksling af disse med de andre EU-lande i Eurodac-systemet. Forordningen har til formål at lette fastsættelsen af, hvilket EU-land der i henhold til Dublin-regelsættet er ansvarligt for behandlingen af en asylansøgning indgivet i en EU-medlemsstat. Danmarks deltagelse i Eurodac understøtter således Danmarks deltagelse i Dublin-samarbejdet, idet Eurodac-systemet muliggør en sikker identificering af asylansøgere med henblik på at fastlægge, om de tidligere har indgivet en ansøgning om asyl eller opholdt sig i et andet EU-land forud for indreisen til Danmark.

Det kan endvidere oplyses, at Kommissionen den 3. december 2008 fremsatte forslag til revision af Eurodac- og Dublinforordningerne. For så vidt angår Eurodac-forordningen har Kommissionen efterfølgende fremsat to nye ændringsforslag henholdsvis den 10. september 2009 og 11. oktober 2010. Som følge af Danmarks forbehold vedrørende retlige og indre anliggender vil Danmark ikke deltage i en eventuel vedtagelse af forslagene til ændringer af de to forordninger. I medfør af parallelaftalen har Danmark imidlertid mulighed for at meddele Kommissionen, at Danmark vil gennemføre indholdet af eventuelle ændringer til forordningerne i dansk ret. Hvis Danmark meddeler Kommissionen, at Danmark ikke ønsker at gennemføre indholdet af ændringerne, følger det af pa-

rallelaftalen, at aftalen skal betragtes som opsagt, hvilket vil bevirke, at bestemmelserne i forordningen ikke længere vil gælde mellem Danmark og de øvrige medlemsstater.

Fremtidige parallelaftaler

Endelig kan det oplyses, at Danmark på forespørgsel fra Kommissionen har meddelt, at man fra dansk side gerne ser Danmark omfattet af Kommissionens udkast til forhandlingsmandat til at indlede forhandlinger med Luganolandene (Island, Norge og Schweiz) om en mellemstatslig aftale mellem EU og Luganolandene om anvendelse af bevisoptagelsesforordningen (Rådets forordning nr. 1206/2001 af 28. maj 2001 om samarbejde mellem medlemsstaternes retter om bevisoptagelse på det civil- og handelsretlige område). Det fremgår af handlingsplanen om gennemførelse af Stockholmprogrammet, at Kommissionen forventer at anmode Rådet om det omhandlede forhandlingsmandat i 2012. Det er endnu uvist, om en eventuel fremtidig aftale vil blive udformet i form af parallelaftaler med de pågældende lande eller som en konvention som f.eks. Luganokonventionen.